Scheveningen VierKwart

Programma 2014-2015

Maart 2014
Netwerk Scheveningen VierKwart
Versie 2

Inhoud

1. Inleiding 2
2. Doel 3
3. Programma 2014-2015 3
4. Plan van aanpak 3
5. Werkwijze 4
6. Communicatie 5
7. Financiën 5
Bijlage: Scheveningen 7
Bijlage: Toelichting ‘Levensloopgeschikte wijken’ 10

P VIERKWART 2014-2

www.scheveningenvierkwart.nl
www.opeenlijnscheveningen.nl

Advies/ondersteuning:
Hulsebosch Advies
L.M.T. Hulsebosch
hulsebosch@hm-advies.nl
079-3318082

1. Inleiding

Eind 2005 hebben organisaties voor wonen, zorg en welzijn in Scheveningen een intentieverklaring ondertekend, waarmee zij zich verbinden aan onderlinge samenwerking. Doel is een bijdrage te leveren aan het ontwikkelen van de wijken van stadsdeel Scheveningen tot levensloopgeschikte wijken door hier actief in te investeren.
De organisaties onderschrijven het belang van gebiedsgerichte samenwerking waarbij het aanwezige potentieel, de kansen en mogelijkheden in de wijken optimaal worden benut. Zij onderschrijven het belang van integraal werken vanuit de ervaren kwaliteit van leven van de bewoners in alle levensdomeinen.

De afgelopen jaren is met inspanning van velen een basis gelegd voor integrale aanpak voor kwetsbare ouderen en volwassenen in Scheveningen. De partners in Scheveningen VierKwart willen dit vasthouden en daarmee voorsorteren op de vorming van sociale wijkteams, de ontwikkeling van populatiebekostiging en het bieden van optimale ondersteuning van kwetsbare burgers in tijden van teruglopende middelen.

Anno 2014 participeren de volgende 13 organisaties in Scheveningen VierKwart:

- Gemeente Den Haag (voorzitter stadsdeeldirecteur)
- Respect Zorggroep (budgethouder)
- Welzijn Scheveningen
- Middin
- Parnassia
- HWW-Zorg
- Oldael
- Duinrust
- Saffier De Residentiegroep
- Rudolf Steiner Zorg
- Huisartsen aan Zee
- Vestia Den Haag - Scheveningen
- Staedion

In 2012 en 2013 is met facilitering van ZonMw de aanpak Samen voor een Sterke Eerstelijn Scheveningen ontwikkeld, die beoogt de zorg- en welzijnsnetwerken in Scheveningen te versterken en formaliseren, zodat er optimale en integrale zorg kan worden geboden en bewoners van Scheveningen zo lang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam in hun eigen omgeving kunnen zijn. Als project is Sterke Eerstelijn eind 2013 afgerond, maar de aanpak gaat door. Inmiddels zijn er 15 Kernteams ofwel GPO's operationeel of in ontwikkeling en is er een Geriatrisch Netwerk Scheveningen waaraan ca 150 professionals op gebied van ouderenzorg en -welzijn zich hebben verbonden. Oudere bewoners in Scheveningen kunnen hierdoor langer zelfstandig en zelfredzaam blijven, omdat hun kwetsbaarheid eerder wordt opgemerkt en via een gericht zorgactieplan sneller kan worden gewerkt aan herstel of aan het voorkomen van escalatie.

Ook in de samenwerkingsstructuur in Scheveningen zijn resultaten geboekt. Het bestuurlijk platform Netwerk Scheveningen VierKwart is gegroeid en zorgt voor het brede draagvlak en commitment bij de partners. Het operationele platform Senos zorgt voor concretisering van de samenwerkingsintenties. De Kernteams/GPO's zorgen voor vroege inventarisatie en zorgplannen voor kwetsbare bewoners.

In dit Programma 2014-2015 wordt de grote lijn geschetst voor de focus van Scheveningen VierKwart. De partners in het Netwerk hebben hier hun commitment op gegeven.

2. Doel

Netwerk Scheveningen VierKwart heeft als doel:

1. Door samenwerking en kennisontwikkeling een bijdrage leveren aan lang zelfstandig leven, zelfredzaamheid en welbevinden van (kwetsbare) bewoners in Scheveningen.
2. Te komen tot kwaliteit en efficiëntie van zorg en welzijn door duurzame samenwerking in stadsdeel Scheveningen, waaraan vernieuwende ontwikkelingen kunnen worden verankerd.

3. Programma 2014-2015

Het Netwerk VierKwart heeft voor 2014-2015 drie focuspunten.

1. Duurzame samenwerking in Scheveningen.

De afgelopen jaren is met inspanning van velen een basis gelegd voor integrale aanpak voor kwetsbare ouderen en volwassenen in Scheveningen. VierKwart wil die basis voortzetten, zodat de ontstane samenwerking, o.a. t.a.v. de GPO's / Kernteams, het Geriatrisch Netwerk Scheveningen, Senos en Scheveningen VierKwart kan worden vastgehouden en verder kan ontwikkelen. VierKwart wil daarmee voorsorteren op de vorming van sociale wijkteams, de ontwikkeling van populatiebekostiging en het bieden van optimale ondersteuning van kwetsbare burgers in tijden van teruglopende middelen.

2. Wonen in relatie tot zorg en begeleiding.

De afgelopen jaren is door Vierkwart een monitor bijgehouden van woningen en voorzieningen, onder andere via de uitvoering van de WoonZorgWelzijnVerkenner. In de komende jaren blijven veel meer ouderen, gehandicapten en mensen met een psychische aandoening zelfstandig in de wijk wonen. VierKwart wil kennis delen m.b.t. beschikbaarheid van geschikte en toegankelijke woningen in Scheveningen en naar manieren om de participatie en zelfredzaamheid te ondersteunen. Hierbij wordt gekeken naar de vraagontwikkeling voor groepswonen, beschut wonen, geclusterd wonen en de aanwezigheid van onderlinge zorg en waar nodig een professioneel vangnet van welzijn en zorg.

3. Zorg en welzijn voor kwetsbare bewoners.

De zorg en het welzijn voor kwetsbare bewoners is een kerntaak van de participerende organisaties in VierKwart. Deze zorg wordt nog vaak versnipperd geboden en moet doorontwikkelen naar ondersteuning van empowerment, versterking zelfredzaamheid en voorkomen van functieverlies en achteruitgang. Op gebied van preventie en een sluitende aanpak voor kwetsbare bewoners zijn in de afgelopen periode al goede ervaringen opgedaan, o.a. met de GPO's / Kernteams in de wijken en het Geriatrisch Netwerk Scheveningen. Dit kan verder worden uitgewerkt voor alle kwetsbare bewoners, o.a. in samenhang met de gemeentelijke Sociale Wijkteams.

4. Plan van aanpak

De gebiedsgerichte benadering (buurten/wijken) is op twee manieren logisch en onvermijdelijk: enerzijds blijven meer ouderen en mensen met een handicap langer thuis wonen. Er wordt (ook) een beroep gedaan op de informele steunsystemen in buurten en wijken. Anderzijds is 'de wijk' een goede, optimale schaal voor samenwerking tussen professionals onderling en met vrijwilligers (de omvang van het netwerk is te overzien) en aansluiting bij de specifieke problematiek in de specifieke

wijk. De focus zal worden verbreed naar volwassen kwetsbare burgers, waardoor ook mensen met psychische problematiek en verstandelijke handicap beter in het vizier komen.

Het plan van aanpak omvat:

1. Samenwerking: Netwerk Scheveningen VierKwart, SENOS, GPO's/Kernteams, nader te bepalen Sociale Wijkteams in een logische rol en heldere onderlinge verbinding. In deze samenwerking worden relevante thema's besproken en kennis gedeeld. In 2014 komt netwerk VierKwart ca drie maal bijeen. Onderwerpen zijn o.a. dagbesteding/dagcentra voor diverse doelgroepen, woonvormen/woonvoorzieningen voor mensen kwetsbare bewoners, GPO's / sociale wijkteams, verkenningen t.a.v. gebiedsbekostiging of populatiebekostiging.

2. Geriatrisch Netwerk Scheveningen: 2x per jaar themabijeenkomsten organiseren en aanvullend daarop workshops, op verzoek van en voor de professionals over specifieke vraagstukken uit en in het stadsdeel Scheveningen op het gebied van alle levensdomeinen. De betrokkenheid van de deelnemers in het Geriatrisch Netwerk wordt vergroot door de organisatie van de bijeenkomsten in wisselende samenstelling en met wisselende coördinatie te laten uitvoeren.

3. Communicatie:
   - Webapplicatie eGPO voor communicatie over het zorgactieplan van de GPO's.
   - Webapplicatie www.opeenlijnscheveningen.nl voor onderlinge uitwisseling van kennis en diensten in het Geriatrisch Netwerk Scheveningen.
   - Website Scheveningen VierKwart voor informatie over de ontwikkelingen.
   - Optioneel: Uitvoering Wijkscan (i.s.m. Lijn 1) of WZW Verkenner (i.s.m. Object Vision), voor informatie over de populatie en de voorzieningen in Scheveningen.

4. Versterking bewonersbetrokkenheid, onder meer door gestructureerd overleg met de samenwerkende bewonersorganisaties GSBO en indien mogelijk en gewenst participatie in VierKwart door een vertegenwoordiger van de bewonersorganisaties. De GSBO kan dienen als klankbord en het is ook mogelijk om binnen een wijk met de betreffende bewonersorganisatie over plannen te spreken.

5. *Werkwijze*

In Scheveningen onderscheiden we in dit kader:

a. De basissamenwerking in de Kernteams/GPO's, met huisarts, wijkverpleegkundige en ouderenadviseur cq maatschappelijk werker.
b. Het Geriatrisch Netwerk voor ouderenzorg/welzijn.
c. Mogelijk vanaf 2014 sociale wijkteams voor kwetsbare Scheveningers.
d. Senos, operationeel overleg over projecten en activiteiten op gebied van ouderenwelzijn en -zorg.
e. Scheveningen VierKwart, overleg wonen-zorg-welzijn in Scheveningen.

Het Netwerk fungeert als denktank op niveau van Scheveningen. Het Netwerk VierKwart wil kennis delen en vermeerderen, onder andere door de kennis van de partners aan elkaar uit te wisselen en met elkaar te spiegelen, maar ook door nieuwe kennis binnen te halen, door gasten uit te nodigen van inspirerende voorbeelden elders, door werkbezoeken te organiseren en door zelf podia op te zoeken om de ontwikkelingen in Scheveningen voor het voetlicht te plaatsen.
De uitvoering van activiteiten en programma's gebeurt zoveel mogelijk door de afzonderlijke organisaties en wordt praktisch afgestemd in het SENOS, Senioren Overleg Scheveningen. Daarin wordt ook met andere organisaties en professionals samengewerkt, zoals de wijk- en bewonersorganisaties.

Scheveningen VierKwart staat open voor toetreding van nieuwe partners in het veld wonen-zorg-welzijn, mits zij het doel van het Netwerk onderschrijven en mee willen denken en werken aan een gezamenlijke aanpak. Organisaties voor wonen, zorg en welzijn in Scheveningen die belangstelling hebben voor participatie in Scheveningen VierKwart kunnen zich melden.

Het Netwerk komt ca 3 keer per jaar bij elkaar. Er is een agendacommissie bestaande uit de voorzitter, de budgethouder en de adviseur/ondersteuner.
Het project Scheveningen VierKwart heeft een adviseur/ondersteuner voor de inhoudelijke kennisoverdracht en advisering, voor ondersteuning van de continuïteit, voor communicatie en voor ondersteuning bij het aanvragen van (project)financiën.

6. Communicatie

Uitgangspunten communicatie:
1. Doelstelling van de communicatie over VierKwart is bekendheid en draagvlak bij betrokkenen, bij financiers en beleidsmakers. Successen moeten zichtbaar worden en resultaten worden gecommuniceerd met belanghebbenden.
2. De bij VierKwart betrokken partijen communiceren in principe zelf met de pers en anderen.
3. In berichtgeving wordt vermeld dat Scheveningen VierKwart een samenwerkingsverband is van corporaties, zorg- en welzijnsinstellingen en de gemeente.

Algemene communicatie-uitingen:
- Website www.scheveningenvierkwart.nl
- Website www.opeenlijnscheveningen.nl
- Persberichten/advertentiepagina
- Werkbezoeken en andere activiteiten van met het doel gemeentelijk draagvlak te verwerven voor de integrale gebiedsgerichte aanpak.

7. Financiën

Voor de onderdelen van dit programma worden verschillende financieringsbronnen bij de gemeente en de zorgverzekeraars aangesproken:
a. Voor de bekostiging van projectleiding en scholing GPO's/ Kernteams in 2014 heeft Welzijn Scheveningen een financieringsaanvraag gericht aan de gemeente Den Haag, OCW, in het kader van CvO/Sociale wijkteams.
b. Voor de inzet van huisartsen en zorg- en welzijnsprofessionals is reguliere financiering nodig, aangevuld vanuit de module Ouderenzorg CZ en financiering wijkverpleegkundige schakels.
c. De ondersteuning van Scheveningen VierKwart wordt evenals voorgaande jaren bekostigd door alle partners van Netwerk Scheveningen VierKwart. Respect Zorggroep is daarvoor budgethouder/penningmeester.

Begroting per jaar 2014 en 2015 Scheveningen VierKwart:

Activiteit	Kostenraming
Geriatrisch Netwerk Scheveningen, Organisatie en uitvoering netwerkbijeenkomsten en workshops/verdiepingsactiviteiten.	2.000
Opeenlijnscheveningen.nl Verdere ontwikkeling van webapplicatie tot platform van professionals en kennis	1.000
Samenwerking Scheveningen VierKwart, ondersteuning.	6.000
GPO's/Kernteams en eGPO implementatie.	pm
Scheveningenvierkwart.nl Onderhoud website, gericht op informatie en kennis delen	1.000
Wijkscan of Verkenner	pm
Bewonersbetrokkenheid, Bijeenkomsten, verkenning participatiemogelijkheden VierKwart	pm
Totaal	10.000

De eigen bijdrage van de partners in Scheveningen VierKwart bedraagt per partij € 1.000,- per jaar.

Bijlage: Scheveningen

Scheveningen

Het stadsdeel Scheveningen telt ca 52.000 inwoners en kenmerkt zich door een grote verscheidenheid aan wijken en buurten:

- Oostduinen
- Belgisch Park
- Westbroekpark / Duttendel
  - Westbroekpark
  - Duttendel
- Van Stolkpark / Scheveningse Bosjes
- Scheveningen
  - Oud Scheveningen
  - Vissershaven
  - Scheveningen Badplaats
  - Visserijbuurt
  - Rijslag
- Duindorp
- Geuzen- en Statenkwartier
  - Statenkwartier
  - Geuzenkwartier
- Zorgvliet
- Duinoord
  - Stadhoudersplantsoen
  - Sweelinckplein e.o.

Bewoners van Scheveningen ervaren een grote binding aan hun wijk. Er is sociale controle en onderlinge zorgzaamheid. In alle wijken zijn actieve wijkorganisaties. Bewoners willen graag tot in lengte van dagen in Scheveningen blijven wonen.

In vergelijking tot het gemeentelijk gemiddelde heeft Scheveningen:
Lager percentage kinderen tussen 0-14 jaar
Hoger percentage 65+
Een lage groene druk, hoge grijze druk.
Erg hoog percentage autochtonen
Erg laag percentage van allochtonen
Hoger percentage Westerse allochtonen
Hoog percentage huishoudens met een hoog inkomen
Zeer laag percentage inwoners zonder opleiding
Laag percentage inwoners met een lage opleiding
Zeer hoog percentage inwoners met een hoge opleiding
Scheveningen heeft een hoger cijfer voor leefbaarheid en veiligheid in de buurt.

De doelgroep volwassenen en ouderen in Scheveningen is als volgt op basis van Den Haag in Cijfers/ SCP:

Aantal inwoners	52.905
Aantal volwassenen (20-64 jr)	32.914
Waarvan kwetsbaar (?)	onbekend
Aantal 65+	9.467
Waarvan kwetsbaar (inschatting 27%)	2.556

Informatie uit het stadsdeelplan:

Welzijn:

In een groot deel van Scheveningen hoeft men zich wat welzijn betreft weinig zorgen te maken: relatief veel bewoners hebben hoge opleidingen en hoge inkomens, en er is veel groen, ruimte en woonplezier. In Scheveningen geldt dat een groot deel van de bewoners vindt dat het prettig wonen en leven is in de eigen buurt, dat mensen in de buurt op een prettige manier met elkaar omgaan en dat zij voldoende buurtcontacten hebben. In Scheveningen heerst een groot saamhorigheidsgevoel. In stadsdeel Scheveningen doet 21% van de bewoners vrijwilligerswerk en verleent 20% mantelzorg. Problemen doen zich volgens bewonersvertegenwoordigers en professionals, vooral voor in het kustgebied. Er zijn signalen, op kleine schaal, van een naar binnen gerichte cultuur die tot (ontwikkelings-)risico's bij kinderen kunnen leiden. Financiële en sociale problemen kunnen leiden tot huiselijk geweld, kinderverwaarlozing en incest. Vooral de Kompasbuurt kent veel problemen achter de voordeur. Duindorp heeft een relatief hoog werkloosheidspercentage in vergelijking met de andere wijken van Scheveningen. Druggebruik wordt geconstateerd, ook bij jongeren (cocaïnegebruik bij 14-jarigen), vooral in de Kompasbuurt, Keizerstraat en Duindorp. Dit geldt niet alleen voor bewoners, maar ook druggebruik door bezoekers en toeristen. Het kustgebied kent ook drankmisbruik.

Relatief wonen de meeste ouderen (ouder dan 65 jaar) in Belgisch Park, Statenkwartier en Geuzenkwartier. De meeste ouderen zijn zelfredzaam en zijn tevreden over de kwaliteit van hun leven. Naarmate de leeftijd stijgt hebben ouderen minder mogelijkheden en worden zij afhankelijker van hulp uit de omgeving. Ouderen zijn actief op allerlei terreinen, zij hebben hobby's, doen vrijwilligerswerk, sporten of volgen cursussen en doen mee aan activiteiten voor ouderen. Voor de 80+ leeftijd is deze tijdsinvulling niet meer zo vanzelfsprekend, terwijl zij daar wel behoefte aan hebben.

Werk en inkomen

In verschillende buurten in Scheveningen wordt armoede achter de voordeur geconstateerd. Werkgelegenheid in lager geschoolde, ambachtelijke beroepen is een aandachtspunt (visserij).

Onderwijs en opvoeding

De Brede Buurtschool (Duindorp) is naast leer- en vaardigheidsinstelling tevens een plek waar kinderen buiten de schooltijden andere vormen van aanbod krijgen, zoals sport, cultuur en recreatieve activiteiten. De welzijnsinstellingen werken samen met de basisscholen, vooral daar waar sprake is van achterstanden. In Scheveningen zijn weinig scholen voor voortgezet onderwijs, zodat de Scheveningse jeugd voortgezet onderwijs vooral buiten het stadsdeel volgt.

Sociale cohesie en sociale netwerken

In het algemeen is de sociale cohesie in Scheveningen groot, veel bewoners kennen elkaar. Er zijn veel sociale netwerken. Tekenend voor de sterke sociale cohesie is dat deelname aan vrijwilligerswerk hoger ligt dan het Haagse gemiddelde. Veel Scheveningers zijn tevreden over de eigen buurt. Het merendeel van de inwoners is trots op de eigen wijk. Er is veel groen en ruimte, en de zee is dichtbij. Weinig mensen hebben plannen om te verhuizen vanuit Scheveningen. Een ruime meerderheid van de bewoners vindt dat mensen in de buurt op een prettige manier met elkaar omgaan en dat zij voldoende buurtcontacten hebben.

Buurtinitiatieven

Zowel vanuit de actieve bewonersorganisaties als uit bewonersgroepen ontstaan diverse initiatieven, met als voorbeeld een burgerinitiatief, jongeren die een wethouder uitnodigen, straatfeesten. Het is van belang om deze buurtinitiatieven te ondersteunen en te versterken.

Welzijnsvoorzieningen

De meeste welzijnsvoorzieningen zijn gevestigd in de wijk Scheveningen en Duindorp. Van de Scheveningse bewoners maakt ca 13% gebruik van buurthuizen.

Multiculturalisering

Scheveningen is het stadsdeel waar verhoudingsgewijs de minste nieuwe Nederlanders wonen. De aanwezigheid van allochtonen in delen van Duindorp en de Kompasbuurt wordt door enkelen niet zonder meer geaccepteerd. De woningcorporatie maakt melding van het wegpesten van nieuwe Nederlanders.

Veiligheid

In Scheveningen zijn geen (gekende) criminele groepen. Van alle Haagse problematische

jeugdgroepen woont 3% in Scheveningen. Een kwart van de Hagenaars voelt zich wel eens onveilig in de eigen buurt. In Scheveningen ligt dit percentage aanzienlijk lager.

Gezondheid en Zorg

In Scheveningen is een samenwerking van instellingen op het vlak van wonen, welzijn en zorg: Scheveningen VierKwart. Gezamenlijk wordt gewerkt aan levensloopgeschikte wijken. De eerstelijn waar onder huisartsen is redelijk verspreid over de wijken.

Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Het CJG is een fysiek inlooppunt en kan worden ondersteund door een telefonisch en/of internetloket. Het Centrum voor Jeugd en Gezin werkt samen met Bureau Jeugdzorg en de Zorg- en Adviesteams (ZAT) en andere welzijns- en zorgpartners in het stadsdeel en richt zich op het verbeteren van het perspectief van kwetsbare jongeren.

Ouderen

In de sociaal-economisch perspectief rijkere wijken, waar het aantal ouderen verhoudingsgewijs groter is dan gemiddeld in stadsdeel Scheveningen, is sprake van (verborgen) eenzaamheid onder ouderen. Er is eenzaamheid onder ouderen in het gehele stadsdeel. Vooral in Scheveningen-Noord, Statenkwartier en Geuzenkwartier is het percentage ouderen relatief hoog. Moeilijk bereikbare ouderen en 80 plussers zijn een aandachtspunt.

Sport en spel

Vanuit dit perspectief wordt aandacht gevraagd voor:

• Aandacht voor senioren, chronisch zieken en gehandicapten bij invulling sportactiviteiten;

• In 'de sportieve driehoek' werken onderwijs, sport en welzijn samen aan een passend sportaanbod in relatie tot de brede buurtschool.

Wijkambities en prioriteiten

De wijken Scheveningen (en daarbinnen vooral de Kompasbuurt) en Duindorp vereisen de meeste aandacht. Daarnaast is onder meer ondersteuning aan eenzame ouderen nodig in wijken die statistisch tot de 'welvarende' wijken worden gerekend. Voor alle wijken is aandacht vereist voor chronische zieken en hun mantelzorgers.

Belangrijkste thema's / doelgroepen zijn derhalve: jongeren, multiprobleemgezinnen en ouderen (hoog bejaarden en chronisch zieken).

Een belangrijk thema is ook vitale buurthuizen en dagcentra/ontmoetingscentra. Dat wil zeggen dat buurthuizen aantrekkelijke voorzieningen zijn in de buurten en waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten en zich kunnen ontplooien. Het is belangrijk dat ouderen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Voor vitale ouderen betekent dit dat zij ondersteund worden om in de samenleving mee te blijven doen, bijvoorbeeld door het stimuleren van vrijwilligerswerk, sportief en gezond te leven en hen te informeren over voorzieningen en regelingen. Voor hoogbejaarden (80+) zal het accent meer komen te liggen op zorgondersteuning, hulpverlening en concrete diensten.

Bijlage: Toelichting 'Levensloopgeschikte wijken'

Scheveningen Vierkwart wil bijdragen aan levensloopgeschikte wijken. In een levensloopgeschikte wijk kunnen bewoners prettig wonen, ongeacht leeftijd, levensfase, gezondheid of mobiliteit. Een levensloopgeschikte wijk faciliteert bewoners in hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid en in hun mogelijkheden om te participeren in de samenleving. Er zijn voldoende woningen en voorzieningen die toegankelijk zijn. De wijk biedt ook een zekere beschutting, vertrouwdheid en onderlinge zorgzaamheid, waardoor ook mensen die kwetsbaar zijn vanwege ouderdom of handicap er kunnen wonen.
Juist als mensen kwetsbaar zijn wordt de directe sociale woonomgeving belangrijk. Veiligheid, toegankelijkheid en anderen kunnen ontmoeten, zijn dan belangrijke elementen. In Scheveningen VierKwart willen de partners daaraan bijdragen, zodat mensen de keuze houden om in hun wijk te blijven wonen en niet uit de vertrouwde woning en wijk weg hoeven omdat deze niet toegankelijk en niet veilig is.

De criteria voor een levensloopgeschikte wijk:

1. Er zijn voldoende toegankelijke en veilige woningen, waar ook zorg geboden kan worden indien nodig. Hierbij onderscheiden we:
   - Geschikt wonen (minimaal gelijkvloers),
   - Verzorgd wonen (in woonzorgcomplex of in de nabijheid van een zorg/welzijnssteunpunt),
   - Beschermd wonen (in (kleinschalige) woonvorm of verpleeghuis).
2. De wijk is een gewone wijk met een gemengde bevolking jong en oud, waar onderlinge zorg mogelijk is.
3. Bewoners van een levensloopgeschikte wijk hebben onderling sociale contacten. Er wordt op elkaar gelet en men signaleert problemen. Er is bereidheid tot onderlinge zorgzaamheid en mantelzorg.
4. De woonomgeving is obstakelvrij en veilig. Bewoners kunnen zich op straat verplaatsen en kunnen zelfstandig of met begeleiding naar de dagelijkse voorzieningen (winkels, wijkcentrum).
5. Er zijn op loopafstand (200 á 400 meter) voorzieningen aanwezig (winkels voor de dagelijkse benodigdheden, bankdiensten, gezondheidszorg/huisarts/apotheek, wijkcentrum met servicepunt, haltes openbaar vervoer).
6. Er is vervoer beschikbaar: openbaar vervoer en aanvullend vervoer-op-maat.
7. In de wijk is een zorg- en welzijnssteunpunt voor 'verzorgd wonen' aanwezig.
8. In de wijk is alarmering en alarmopvolging 24 uur per dag beschikbaar.
9. Er is een optimaal en op de vraag van bewoners afgestemd aanbod van diensten aan huis en in de wijkcentra.